

Uzasadnienie – dr hab. Paweł Atroszko

Data nadania: 23.11.2023

Podmiot habilitujący: Uniwersytet Gdański

Tytuł: "Analiza kompulsywnych zachowań o charakterze pracy i uczenia się jako uzależnienia behawioralnego i ich potencjalnych uwarunkowań i konsekwencji indywidualnych i społecznych"

Osiągnięcie naukowe stanowi cykl 24 powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych.

Kandydat był jedynym/pierwszym i/lub korespondencyjnym autorem w 89% artykułów teoretycznych i 86% empirycznych.

Łączny impact factor dla prac wchodzących w skład cyklu artykułów wynosi 77,89, w tym 26,81 dla prac teoretycznych i 51,08 dla empirycznych.

Prace te stanowią znaczny wkład w rozwój danej dyscypliny naukowej i dotychczas były cytowane ponad 900 razy według Google Scholar, a niektóre z nich należą do najczęściej cytowanych w ostatnich latach prac z zakresu uzależnienia od pracy na świecie. Są one wynikiem istotnej aktywności naukowej realizowanej w krajowych oraz zagranicznych uczelniach, w tym w trakcie ponad 20 miesięcy pobytów w renomowanych zagranicznych ośrodkach naukowych, m.in. na Uniwersytecie w Bergen w Norwegii, który jest jednym z czołowych ośrodków badań uzależnień behawioralnych na świecie. Współpraca z zagranicznymi uczelniami zaowocowała 9 artykułami z cyklu z uznanymi na świecie ekspertami w obszarze uzależnień behawioralnych z 4 uczelni. Prace te były efektem między innymi 4 międzynarodowych projektów, którymi kierowałem lub współkierowałem, w tym z grantów NCN i Norweskiej Rady ds. Nauki. Łącznie kierowałem lub współkierowałem 15 krajowymi lub międzynarodowymi projektami. Prace te otrzymały wyłącznie pozytywne recenzje oraz pozytywną opinię komisji habilitacyjnej (w której znajdowali się czołowi polscy eksperci w obszarze problematyki uzależnień Prof. B. Bętkowska-Korpała, Prof. A. Przepiórka, Prof. N. Ogińska-Bulik i Prof. M. Ziarko, a której przewodził Prof. J. Chodkiewicz) podmiotu, który przeprowadził postępowanie.

Głównym przedmiotem prowadzonych badań była analiza uzależniającego potencjału zachowań o charakterze pracy, w tym uczenia się i pracy zawodowej, ich potencjalnych uwarunkowań i konsekwencji indywidualnych i społecznych. Praca ta obejmowała:

- 1) konceptualizację kompulsywnych zachowań związanych z nadmierną koncentracją na produktywności i pracy jako uzależnienia behawioralnego, w szczególności wykazanie, że zachowania te nie mogą być klasyfikowane wyłącznie jako problem zaburzenia osobowości obsesyjno-kompulsywnej,
- 2) konceptualizację uzależnienia od uczenia się jako potencjalną wczesną formę uzależnienia od pracy oraz analizę podobieństw i różnic między kompulsją uczenia się i kompulsją pracy,

3) analizę potencjalnych uwarunkowań uzależnienia od uczenia się i pracy z poziomu mikro (indywidualne), mezo (np. środowisko pracy) i makro (np. polityka edukacyjna i regulacje rynku pracy), a także konsekwencji indywidualnych i społecznych.

Osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego mają wybitne znaczenie dla rozwoju nauki, kultury, społeczeństwa i gospodarki, zarówno w skali międzynarodowej, jak i w skali kraju i regionu, a także dla rozwoju kadry dydaktycznej i naukowej.

Znaczenie dla:

- nauki - stworzenie dojrzałej naukowo konceptualizacji uzależnienia od pracy jako uzależnienia behawioralnego, w tym jego wczesnej formy w postaci uzależnienia od uczenia się i dostarczenie danych empirycznych na rzecz tej konceptualizacji;
- kultury - wskazanie na rolę wartości kulturowych, takich jak kult produktywności, rywalizacja, perfekcjonizm czy skrajny indywidualizm, przyczyniających się do szerokiego rozpowszechnienia uzależnienia od pracy/uczenia się i jego negatywnych konsekwencji,
- społeczeństwa - opracowanie modelu społecznych uwarunkowań uzależnienia od pracy/uczenia się i przeprowadzenie badań w kierunku jego walidacji, a także upowszechnianie wiedzy o wynikach tych badań i uzależnieniu od pracy/uczenia się w mediach na świecie,
- gospodarki - analiza czynników socjoekonomicznych związanych z szerokim rozpowszechnieniem uzależnienia od pracy/uczenia się i analiza ogromnych kosztów ekonomicznych ponoszonych przez gospodarkę na świecie wskutek problemów zdrowia i obniżonej produktywności związanej z długimi godzinami i pracy i stresem zawodowym, które są ściśle powiązane z uzależnieniem od pracy,
- rozwoju kadry dydaktycznej i naukowej – badana problematyka analizowana była w kontekście patologicznych zjawisk w systemie edukacji, niskiej efektywności procesów dydaktycznych i nadmiernej presji edukacyjnej skutkującej szeregiem negatywnych konsekwencji dla zdrowia i funkcjonowania uczniów i studentów. Wypracowane na bazie prowadzonych i opublikowanych w ramach cyklu badań praktyczne rozwiązania implementowane były przeze mnie przy opiece nad Kołem Badań Psychologicznych "Experior", które za swoją działalność uzyskało szereg wyróżnień i nagród, w tym I Nagrodę dla Koła Roku, Projektu Roku StRuNa Human i Opiekuna Roku w Ogólnopolskim Konkursie Kół Naukowych StRuNa w ciągu ostatnich 6 lat.